

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/86142>

Please be advised that this information was generated on 2019-02-21 and may be subject to change.

FOCUS - 1 of 1 DOCUMENT

 The logo for NRC Handelsblad, featuring the text 'nrc handelsblad' in a stylized, lowercase font with a red arrow pointing to the right.

NRC Handelsblad

20 maart 2010 zaterdag

Fraai werk op wat los uitgewerkte expositie

BYLINE: Bram de Klerck

SECTION: KUNST; Blz. 7

LENGTH: 498 woorden

Expositie. Gedroomd papier. Tekeningen en prenten 1850-1935. Rijksmuseum Twenthe, Enschede. Te zien t/m 12/9. Inl: www.rijksmuseumtwenthe.nl

Ze zijn niet allemaal dromers, maar veel kunstenaars hadden in de periode rond 1900 uitgesproken politieke, filosofische en levensbeschouwelijke visioenen. Daarom, zo blijkt uit de bijbehorende publicatie, heet de tentoonstelling in het Rijksmuseum Twenthe van tekeningen en prenten uit de periode 1850-1935 Gedroomd papier.

Het is een wat gezochte noemer om eenheid te brengen in de presentatie uit zo'n tweehonderd bladen uit een privécollectie die in 1993 werd geschonken. Bijna alleen Nederlandse kunstenaars zijn vertegenwoordigd, onder hen uiteenlopende meesters als Jan Toorop, Jan Mankes en Samuel Jessurun de Mesquita.

De presentatie legt de nadruk op soms onvermoede persoonlijke en inhoudelijke relaties tussen de kunstenaars, maar ook op formele overeenkomsten. Bladen die zijn uitgevoerd in een vergelijkbare techniek of stijl zijn gegroepeerd, zoals Meisje met een geit van Anton Mauve en Straatje in Scheveningen van Johannes Bosboom. Beide werken dateren uit circa 1875, zijn getekend in snelle potloodlijnen, en ademen een verstilde sfeer van een zomerse zondagmiddag.

Andere combinaties zijn minder geslaagd. Een linsnede van de communistische kunstenaar Peter Alma uit 1928 bijvoorbeeld, toont een krachtig marcherende vaandeldrager met naast zich een heel cohort collega's. Zijn houding spiegelt aardig met de compositie van de figuur van een schermer, in een houtsnede van Drachtster schoenmaker/kunstenaar Thijs Rinsema, drie jaar eerder. Maar de militante thematiek van het ene werk contrasteert sterk met die van de onschadelijke, uit geometrische vormen opgebouwde sportman in het andere.

De getoonde bladen zijn grotendeels bijeengebracht door de kunstkenner en universitair beleidsmedewerker Karel Levisson (1917-1999). Hij moet er een eigenzinnige smaak op na hebben gehouden. Van zijn klaarblijkelijke favoriet Jan Toorop worden liefst 31 werken getoond, waaronder zowel symbolisch beladen prenten uit het einde van de negentiende eeuw als virtuoze portrettekeningen uit het begin van de twintigste eeuw.

De voor de hand liggende relatie met een kunstenaar als Piet Mondriaan wordt in Enschede niet gelegd. Dat is gezien het concept van de expositie opvallend, omdat Mondriaan bij uitstek een kunstenaar is in wiens werk zich filosofisch-religieuze ideeën hebben gematerialiseerd. Zijn verregaande abstractie beantwoordde aan de theosofische opvatting van geometrische vormen als opperste vorm van vergeestelijking.

Maar de werken die van Mondriaan worden getoond, zijn tekenend voor de losse uitwerking van de expositie, die fraaie en weinig bekende werken toont en haar titel slechts gedeeltelijk waarmaakt. Van de held van de abstractie worden vijf potloodtekeningen getoond met natuurgetrouwe gezichten op boerderij Weltevreden in Duivendrecht (ca. 1905). Deze werken getuigen

Fraai werk op wat los uitgewerkte expositie NRC Handelsblad 20 maart 2010 zaterdag

hoogstens van melancholische dromerigheid.

50 x 40 cm)

LOAD-DATE: March 20, 2010

PUBLICATION-TYPE: Krant

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS

JOURNAL-CODE: NRC Handelsblad

GRAPHIC: Jan Mankes: 'Jonge kraai' (1918, houtsnede,

Copyright 2010 PCM Uitgevers B.V.

All Rights Reserved